

ένεκα λόγου

ΤΕΥΧΟΣ 35 - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2011

Δελτίο Επικοινωνίας Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου

Αγ. Ιωάννου Θεολόγου 19, 155 61 Χολαργός - τηλ.: 210 6546524 - fax: 210 6522396 • E-mail: info@epsype.gr

Περιεχόμενα

- Γράμμα Συντακτικής Επιτροπής (σελ. 2)
- Εκφοβισμός και βία στο σχολείο (σελ. 4-5)
- Τηλεφωνική Συμβουλευτική Υπηρεσία (σελ. 6-7)
- Ομάδα Φωτογραφίας στο Κέντρο Ημέρας «Ωρίωνας» (σελ. 8-9)
- Tàssies: «Μου έκλεψαν το όνομά μου» - Παρουσίαση του βιβλίου - Βιβλιοκριτική (σελ. 10-11)
- Εκδηλώσεις Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.:
 - Εικαστική Έκθεση «Παιδιά και Έφηβοι / Φωνές και Ψίθυροι»
 - «Μίλα μη φοβάσαι, στο χώρο του σχολείου και του διαδικτύου» (σελ. 12-13)

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
ΤΑΧ. ΓΡΑΦΕΙΟ
ΧΟΛΑΡΓΟΥ
ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ
82
ΚΩΔΙΚΟΣ 7451

Γράμμα Συντακτικής Επιτροπής

Ιδιοκτησία:

**Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής
Υγείας του Παιδιού
και του Εφήβου (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.)**

Αγίου Ιωάννου Θεολόγου 19,
Χολαργός 155 61

Τηλ.: 210 6546524

Fax: 210 6522396

e-mail: info@epsype.gr/

www.epsype.gr

Εκδότης / Διευθυντής:

Κολαΐτης Γεράσιμος

Πρόεδρος Δ.Σ. Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Υπεύθυνος Σύνταξης:

Κολαΐτης Γεράσιμος

Πρόεδρος Δ.Σ. Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Μέλη Συντακτικής Επιτροπής:

**Αντωνόπουλος Παναγιώτης
Φραντζής Νίκος**

(Ξενώνας ΜΕΛΙΑ)

Κρητικού Μαίρη

(Υπεύδυνη Επικοινωνίας,
Δημοσίων Σχέσεων)

Βαρβάρα Ξυδού

(Τηλεφωνική Γραμμή)

Άλκης-Κωνσταντίνος

Τσιάντης

Αναπληρωτής

Επιστημονικός Υπεύθυνος

Μαρία-Ηώ Ακαλέστου

(Ερευνητική Ομάδα
για τον Σχολικό Εκφοβισμό)

Στέλιος Μοίρας

& Μαρία Παπαρδάκη

(Κέντρο Ημέρας ΩΡΙΩΝΑΣ)

Παραγωγή - Εκτύπωση:

MACART

Τηλ.: 210 5132322

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

- Έργο του Βασίλη Πέρρου (πάνω)
- Τα παιδιά δημιουργούν με τη Διατσέντα Παρίση (κάτω)

Αγαπητοί αναγνώστες,

Έχετε στα χέρια σας το νέο τεύχος του ΕΝΕΚΑ ΛΟΓΟΥ ακόμα σε έντυπη μορφή.

Στο τεύχος αυτό θα βρείτε μια πλειάδα από εκδηλώσεις της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε., οι περισσότερες σε σχέση με το φαινόμενο της βίας στο σχολείο. Τα πολλά αιτήματα από σχολεία της χώρας δείχνουν το μέγεθος του προβλήματος, την αυξανόμενη ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και γονέων και προφανώς την ανάγκη για σωστή διαχείριση και πρόληψη μέσα από συγκεκριμένες δράσεις.

Όπως θα διαβάσετε, στις 12/10/2011 παρουσιάστηκε σε συνέντευξη τύπου ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, στη δημιουργία του οποίου συμμετέχουν φορείς από διάφορους χώρους. Το Δίκτυο αποτελεί κατά τη γνώμη μας ένα καλό παράδειγμα «αλληλεγγύης και συνεργασίας» μεταξύ φορέων και μάλιστα σε μια πολύ δύσκολη συγκυρία για τη χώρα μας. Η αλληλεγγύη και η πίστη στις ανθρωπίνες αξίες μπορεί να είναι αντίδοτα στην κρίση.

Η Συντακτική Επιτροπή

Σύσκεψη Υπουργού Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων και Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Για το θέμα της βίας στα σχολεία, έγινε την Πέμπτη 5/1/2012 σύσκεψη στο υπουργείο Παιδείας μεταξύ της ηγεσίας του και του Επιστημονικού Υπεύθυνου της Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.), κ. Ιωάννη Τσιάντη.

Το υπουργείο Παιδείας, μαζί με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, συμμετέχουν στο «Δίκτυο κατά της Βίας στο Σχολείο», το οποίο συντονίζεται από την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

«Η σχολική βία είναι μια πραγματικότητα στα σχολεία, αλλά και “μήτρα” συμπεριφορών για την κοινωνία» δήλωσε σχετικά η υπουργός Παιδείας κυρία Άννα Διαμαντοπούλου μετά την ολοκλήρωση της σύσκεψης. «Το υπουργείο Παιδείας, σε συνεργασία με την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε., αναλαμβάνει μία εκστρατεία ενημέρωσης και ταυτόχρονα προγράμματα που αφορούν εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς, ώστε να αντιμετωπίσουμε αποτελεσματικά ένα δύσκολο και επικίνδυνο φαινόμενο και να δώσουμε στα παιδιά τη δυνατότητα ομαλής ένταξης στην κοινωνία από τα πρώτα βήματα της ζωής τους» ανέφερε. «Τα τελευταία χρόνια υπάρχει αύξηση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού (bullying). Η σημερινή σύσκεψη είχε στόχο να οργανωθούν οι δράσεις του υπουργείου Παιδείας για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων, προκειμένου να μην αυξηθούν στο μέλλον» δήλωσε από την πλευρά του ο ειδικός γραμματέας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του υπουργείου Παιδείας κ. Μιχ. Κοντογιάννης.

«Το φαινόμενο του bullying εάν δεν αντιμετωπιστεί μπορεί να στιγματίσει και την ενήλικη ζωή των παιδιών» είπε σχετικά ο γενικός γραμματέας νέας γενιάς κ. Γιάννης Λιβανός. «Οι δράσεις του υπουργείου Παιδείας με την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. και τα μέλη του “Δικτύου”, στοχεύουν στην ενημέρωση και εκπαίδευση των μαθητών- που μπορεί να είναι θύτες ή θύματα του bullying, δασκάλων και καθηγητών- που πολλές φορές δεν ξέρουν πώς να αντιμετωπίσουν τέτοιου είδους φαινόμενα-, καθώς και των γονιών των μαθητών, ώστε να μπορούν να διακρίνουν τα σημάδια και να επικοινωνήσουν με τα παιδιά τους» κατέληξε.

«Η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. έχει αναλάβει δράσεις υλοποιώντας ευρωπαϊκά προγράμματα από το 2005 και έχει δημιουργηθεί ένα “εγχειρίδιο εκπαίδευσης” για τους εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ώστε να ενημερωθούν και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα πρόληψης του εκφοβισμού στο σχολείο» είπε σχετικά και ο κ. Τσιάντης.

«Σε πρώτη φάση υλοποιείται ένα πρόγραμμα σε παιδιά του δημοτικού και στόχος είναι η δράση, μέσω του “Δικτύου”, να γενικευτεί σε σχολεία σε όλη την Ελλάδα. Επίσης, να δημιουργηθεί μια κινητή μονάδα αντιμετώπισης κρίσεων, δηλαδή όταν καταγράφεται ένα περιστατικό βίας να υπάρχει μια ειδική ομάδα που θα επεμβαίνει. Κύριος σκοπός, όμως, είναι η πρόληψη τέτοιων φαινομένων. Τα παιδιά θα πρέπει να μιλούν και να καταγγέλλουν τα περιστατικά βίας, γιατί συνήθως υπάρχει μια συνωμοσία σιωπής στα περιστατικά βίας» κατέληξε.

Συνέντευξη Τύπου Δικτύου

Το πάνελ των ομιλητών

Ο κ. Γ. Λιβανός και η καθ. Κ. Γ. Μαραγκοπούλου

Στις 12/10/2011 και ώρα 12:00 μ. πραγματοποιήθηκε στο Κτίριο Κωστής Παλαμάς του Πανεπιστημίου Αθηνών συνέντευξη τύπου για την παρουσίαση του «Δικτύου κατά της βίας στο σχολείο», μιας πρωτοβουλίας της Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.).

Την εισαγωγική ομιλία έκανε ο πρόεδρος της Συντονιστικής Επιτροπής Αναπλ. Καθηγητής κ. Ι. Τσιόντης, Επιστ. Υπεύθυνος της ΕΨΥΠΕ, και στη συνέχεια ακολούθησαν ολιγόλεπτες ομιλίες από τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Δικτύου.

Στην παρουσίαση παραβρέθηκε ο Ειδικός Γραμματέας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης κ. Μ. Κοντογιάννης, ο οποίος μετέφερε το χαιρετισμό της Αναπληρώτριας Υπουργού Παιδείας, Φώφης Γεννηματά, και στο χαιρετισμό του ανέφερε:

«Το σχολείο, που πρέπει να κοινωνικοποιεί και να ενσωματώνει τους μαθητές, μπορεί να γίνει ένα πεδίο διαλόγου και διαχείρισης της βίας, αρκεί να βασίζεται στη δόμηση καλών σχέσεων μεταξύ οικογενειακού, κοινωνικού και σχολικού περιβάλλοντος. Το Υπουργείο Παιδείας, με αποτελεσματικές παρεμβάσεις και δράσεις είναι αρωγός της όλης προσπάθειας για τη μείωση της βίας στα σχολεία. Συγκεκριμένα:

- **Επιλαμβάνεται άμεσα των περιστατικών εκφοβισμού και βιαιών συγκρούσεων που προκύπτουν στη σχολική κοινότητα μέσω των Υπηρεσιών Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης.**
- **Έχει αναπτύξει ένα εθνικό εκπαιδευτικό δίκτυο Αγωγής Υγείας, αποτελούμενο από Υπεύθυνους Αγωγής Υγείας σε κάθε Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εκπαιδευτικούς που εφαρμόζουν προγράμματα Αγωγής Υγείας στο σχολείο. Ο αριθμός των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας που υλοποιούνται κάθε σχολικό έτος ανέρχεται σε περίπου 5.500 και το 30% αυτών αφορούν θέματα βίας και κακοποίησης των παιδιών».**

Στην παρουσίαση μίλησαν επίσης ο κ. Γ. Μόσχος, Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ο κ. Γ. Νικολαΐδης, διευθυντής Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας του Ινστιτούτου Υγείας του Παιδιού, ο κ. Λιβανός από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, η κ. Α. Γρηγοριάδου, τ. πρόεδρος της Παιδοψυχιατρικής Εταιρείας Ελλάδος-Ένωσης Ψυχιάτρων Παιδιών και Εφήβων και η καθ. Κ. Γ. Μαραγκοπούλου, εκπροσωπώντας το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Στο «Δίκτυο κατά της βίας στο σχολείο» συμμετέχουν ως ιδρυτικά μέλη, εκτός από το Υπουργείο Παιδείας, η Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, ο Συνήγορος του Πολίτη με την ιδιότητά του ως Συνήγορος του Παιδιού, το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού, η Παιδοψυχιατρική Εταιρεία Ελλάδος-Ένωση Ψυχιάτρων Παιδιών και Εφήβων, η Παιδοψυχιατρική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών στο Νοσοκομείο Παίδων «Η Αγία Σοφία», το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Ελληνικό Τμήμα του IBBY - Κύκλος Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου.

Εκφοβισμός και βία στο σχολείο: Το πρόγραμμα παρέμβασης

«STOP! Στην ενδοσχολική βία»

Το φαινόμενο του εκφοβισμού και της ενδοσχολικής βίας (bullying) ανάμεσα σε μαθητές αποτελεί και στη χώρα μας ένα σοβαρό και εκτεταμένο πρόβλημα το οποίο συμβαίνει σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Εδώ και 30 χρόνια, τόσο η διεθνής όσο και η εγχώρια έρευνα χαρτογραφεί το φαινόμενο, αναλύοντας τα δεδομένα των περιπτώσεων, και προτείνοντας λύσεις ώστε να ασκηθεί πρόληψη και να αποφευχθεί η εκδήλωση του φαινομένου. Ο εκφοβισμός, άλλωστε, είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο (επομένως αφορά ολόκληρη την ομάδα μέσα στην οποία εκδηλώνεται) με **σοβαρές** ατομικές **επιπτώσεις**, τόσο στη σχολική επίδοση, όσο και στην ψυχική υγεία των εμπλεκόμενων. Διεθνείς έρευνες έχουν αποκαλύψει σημαντική *συσχέτιση* ανάμεσα στην εμπειρία θυματοποίησης στο σχολείο με άμεσες ή μεταγενέστερες διαγνώσεις ψυχοσωματικών προβλημάτων, διαταραχής μετατραυματικού στρες και αυτοκτονικού ιδεασμού, καθώς και με κλινικές συνέχειες στην ενήλικη ζωή, όπως αυτή της μαιχιματικής διαταραχής προσωπικότητας και της αυξημένης εκδήλωσης ψύχωσης. Με άλλα λόγια, ο σχολικός εκφοβισμός θεωρείται πλέον ως μείζον ζήτημα στη διεθνή δημόσια υγεία, και ως τέτοιο έχει απασχολήσει και την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε., η οποία εδώ και αρκετά χρόνια δραστηριοποιείται στην έρευνα του φαινομένου.

Τί είναι, όμως, ο εκφοβισμός; Ως εκφοβισμός ορίζεται η ηθελημένη, απρόκλητη και επαναλαμβανόμενη άσκηση βίας (ψυχολογικής, σωματικής, λεκτικής, κοινωνικής ή σεξουαλικής) από ένα άτομο προς ένα άλλο, με σκοπό να το «μειώσει», να το εξευτελίσει ή να το εξαναγκάσει σε κάποια πράξη. Η σχέση μεταξύ αυτού που εκφοβίζει και αυτού που εκφοβίζεται χαρακτηρίζεται από μια *ασυμμετρία δύναμης*. Το άτομο που ασκεί εκφοβισμό μπορεί να είναι μεγαλύτερος/ή σε ηλικία ψηλότερος/ή, δυνατότερος/ή, καλύτερος/ή μαθητής/μαθήτρια, ψηλότερα στην ιεραρχία, πιο δημοφιλής κ.λπ. Σε περιστατικά εκφοβισμού συχνά υπάρχουν και παρατηρητές που είτε παρακολουθούν σιωπηρά, είτε παρεμβαίνουν, παίρνοντας το μέρος αυτού που εκφοβίζει, ή του θύματος. Φυσικά, ο εκφοβισμός δεν είναι ένα φαινόμενο που περιορίζεται στην σχολική ηλικία και στο περιβάλλον του σχολείου, αλλά μπορεί να συμβεί σε οποιαδήποτε ηλικία και πλαίσιο, εφόσον υπάρχει κακόβουλη εκμετάλλευση μιας ασύμμετρης σχέσης ισχύος, από πλευράς του ισχυρότερου.

Οι εκδηλώσεις του σχολικού εκφοβισμού είναι ποικίλες και συνήθως αφορούν, χωρίς να εξαντλούνται, με τις παρακάτω συμπεριφορές και πράξεις.

- Σπρωξιές, ξυλοδαρμούς, βρισιές, προσβολές, απειλές, χειρονομίες
- Καταστροφή προσωπικών αντικειμένων, κλοπές
- Εκβιασμούς, αποκλεισμό από παρέες, ομαδικά παιχνίδια και κοινωνικές δραστηριότητες, ή και διάδοση κακόβουλων φημών σε βάρος κάποιου με συστηματικό τρόπο
- Σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση
- Ηλεκτρονική παρενόχληση συμμαθητών μέσω μηνυμάτων στο κινητό, μέσω e-mail, chatrooms, ή μέσω κοινωνικής δικτύωσης (facebook κ.λπ.), καθώς και διάδοση βιντεοσκοπημένων ή ηχογραφημένων αποσπασμάτων επιθέσεων προς κάποιο παιδί, μέσω κινητών τηλεφώνων ή του διαδικτύου

Υπάρχουν πολλές και διαφορετικές αιτίες που οδηγούν, στον σχολικό

εκφοβισμό οι οποίες αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, ενώ η συνεχιζόμενη έρευνα δίνει ολοένα και περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το πώς τελικά εκδηλώνονται τέτοια φαινόμενα. Σταθερά παρατηρείται ότι σημαντικό ρόλο παίζουν τα ατομικά χαρακτηριστικά, το οικογενειακό περιβάλλον, το σχολικό περιβάλλον, η πολιτική του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και κοινωνικά προβλήματα. Ειδικότερα, στο σχολείο ή το σπίτι, έχει παρατηρηθεί ότι η έλλειψη κανόνων και ορίων ή η υπερβολική και άκαμπτη εφαρμογή τους συχνά έχουν ως αποτέλεσμα τον εκφοβισμό και τη βία μεταξύ των μαθητών στο σχολείο.

Γονείς, εκπαιδευτικοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι ενήλικες συχνά ρωτούν τι μπορούν να κάνουν, προκειμένου να βοηθήσουν στην εξάλειψη του φαινομένου. Τόσο οι ερωτήσεις, όσο και οι απαντήσεις, ποικίλουν:

■ Με ποιον τρόπο μπορώ να καταλάβω αν ένα παιδί εκφοβίζεται στο σχολείο;

Ένα παιδί που συχνά επιστρέφει στο σπίτι με τραύματα, σκισμένα ή λερωμένα ρούχα, ή/και κατεστραμμένα πράγματα, που ζητά ξαφνικά περισσότερα χρήματα για χαρτζηλίκι, που κλαίει πιο συχνά, αρνείται να πάει στο σχολείο το πρωί, παραπονιέται για πόνους ή για αδιαθεσίες πριν ή κατά τη διάρκεια της σχολικής μέρας, που δεν έχει πολλούς φίλους να καλέσει ή να επισκεφτεί για παιχνίδι, είναι πιθανό να είναι ένα παιδί που εκφοβίζεται στο σχολείο.

■ Πώς μπορώ να το βοηθήσω;

Ένα παιδί που υποψιαζόμαστε ότι εκφοβίζεται μπορούμε να το βοηθήσουμε δημιουργώντας ένα καλό κλίμα στο σπίτι ή στο σχολείο, ώστε να μπορεί να εκφράζεται ελεύθερα και χωρίς φόβο. Το ρωτάμε εάν του συμβαίνει κάτι τέτοιο, και αν ναι, προσπαθούμε να μάθουμε περισσότερα. Η σχέση εμπιστοσύνης, καλής επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων, είναι πολύ σημαντική για να βρεθούν από κοινού στρατηγικές ώστε το παιδί αυτό να υποστηριχθεί κατάλληλα. Σημαντικό είναι να μην ενθαρρυνθεί το παιδί να «απαντήσει με τον ίδιο τρόπο» στο παιδί που το εκφοβίζει: Γιατί τότε απλώς διαιωνίζεται ο κύκλος της βίας!

■ Με ποιο τρόπο μπορώ να διαχειριστώ το παιδί που εκφοβίζει άλλα παιδιά, χωρίς να το απορρίψω αλλά και χωρίς να του «χαριστώ»;

Οι εκπαιδευτικοί συμμετέχουν σε βιωματικές δραστηριότητες

Χρησιμοποιείστε το QR scanner του κινητού σας για να διαβάσετε και να αποθηκεύσετε τα στοιχεία

επικοινωνίας της ομάδας Antibullying, της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Ένα παιδί που εκφοβίζει άλλα παιδιά χρειάζεται ένα πλαίσιο επιτρεπτής συμπεριφοράς, μέσα στο οποίο θα λειτουργεί και εκείνο, όπως και τα υπόλοιπα παιδιά. Χωρίς να το στοχοποιούμε προσωπικά, πρέπει να διερευνήσουμε τι συμβαίνει στην υπόλοιπη ζωή του και να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τις αιτίες πίσω από τη συμπεριφορά του. Και πάλι, η καλύτερη πρόγνωση είναι η καλή συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών.

■ **Πώς μπορώ να βοηθήσω τα παιδιά να μάθουν να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, σε ό,τι και αν αυτή αφορά;**

Η αποδοχή της διαφορετικότητας είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα που πρέπει να ξεκινήσει να καλλιεργείται από μικρή ηλικία. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε πρώτα οι ενήλικες ότι σπάνια δύο άνθρωποι μοιάζουν σε όλα: Αντιθέτως, οι ιδιαιτερότητές μας είναι που μας κάνουν ξεχωριστούς, ενδιαφέροντες και ιδιαίτερους! Αν αντί για φόβο για το «διαφορετικό», το πλησιάσουμε με ενδιαφέρον, μπορούμε να εκτιμήσουμε την πραγματική του αξία, κι αυτή την αξία να τη μεταγγίσουμε και στα παιδιά.

■ **Πώς μπορώ να κινητοποιήσω τα παιδιά που παρατηρούν περιστατικά εκφοβισμού στο σχολείο, ώστε να παρεμβαίνουν και να βοηθούν όταν γίνονται τέτοια περιστατικά;**

Τα παιδιά-«παρατηρητές» μπορούν να παίξουν τον σημαντικότερο ρόλο σε ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού: Είτε να τον διαωνίσουν, είτε να τον σταματήσουν μια και καλή! Ξεκινώντας από την ενημέρωση γύρω από το θέμα του εκφοβισμού με έναν βιωματικό τρόπο και τονίζοντας τη δύναμη που έχουν ως «παρατηρητές», μπορούμε να τους ενεργοποιήσουμε ώστε να πάρουν έναν ρόλο αποτρεπτικό για τον εκφοβισμό.

■ **Αξίζει να ευαισθητοποιήσω συνολικά τη σχολική κοινότητα για να μπει ένα τέλος στα περιστατικά βίας στο σχολείο μας;**

Η σχολική κοινότητα πραγματικά επιτελεί ένα πολύ σημαντικό ρόλο στο θέμα του εκφοβισμού: Οι αξίες που διαπνέουν ένα ολόκληρο σχολείο είναι αυτές που είτε θα επιτρέψουν, είτε θα αποτρέψουν, σε μεγάλο βαθμό, την εκδήλωση περιστατικών βίας και θα καθορίσουν τη στάση τόσο των εκπαιδευτικών, όσο και των γονιών, και φυσικά και των ίδιων των μαθητών. Ας θυμόμαστε ότι η αδιαφορία ισοδυναμεί με την συνέχιση τέτοιων περιστατικών, γιατί τελικά αυτό είναι το αποτέλεσμα που φέρνει...

Η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε., ήδη από το 2006, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος Daphne, έχει συντονίσει έρευνα σε διακρατικό επίπεδο, η οποία έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης παρέμβασης σχετικά με τον σχολικό εκφοβισμό. Η αξιολόγηση της παρέμβασης στα σχολεία έδειξε μείωση στην εκφοβιστική συμπεριφορά, αυξημένη αίσθηση ασφάλειας και καλύτερο συναισθηματικό κλίμα μέσα στο σχολικό πλαίσιο, καθώς και καλύτερη κατανόηση του προβλήματος και συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς.

Αυτή τη χρονική στιγμή, η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας Δ.Β.Θ. και με τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Ελληνικού Δημοσίου, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού" 2007-2013, υλοποιεί το πρόγραμμα «STOP! Στην ενδοσχολική βία». Το πρόγραμμα αφορά στην εφαρμογή ενός Ολοκληρωμένου Προγράμματος Παρέμβασης στα Σχολεία, το οποίο βασίζεται στο εγχειρίδιο με τίτλο «Δραστηριότητες

στην τάξη για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών – Εγχειρίδιο εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης», που έχει εκπονήσει η ερευνητική ομάδα της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. Την ίδια στιγμή, το πρόγραμμα περιλαμβάνει μεγάλης κλίμακας έρευνα, στην οποία συμμετέχει τυχαίοποιημένο δείγμα 33 Δημοτικών Σχολείων, από όλη την Αττική. Στα μισά από τα σχολεία αυτά εφαρμόζονται οι ψυχοπαιδαγωγικές δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο εγχειρίδιο (και τις εφαρμόζουν οι Εκπαιδευτικοί των Δ', Ε', Στ' τάξεων με τους μαθητές, στην τάξη), ενώ σκοπός της έρευνας είναι η τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας της παρέμβασης. Στο πλαίσιο του προγράμματος πραγματοποιήθηκε επιμορφωτική διημερίδα για τους 120 εκπαιδευτικούς που εφαρμόζουν την παρέμβαση, στις 2 και 3 Δεκεμβρίου 2011, στο ξενοδοχείο Dīnani Acropolis. Σε αυτήν, οι εκπαιδευτικοί είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν μεταξύ τους καθώς και με την ερευνητική ομάδα της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε., να παρακολουθήσουν εισηγήσεις σχετικά με θέματα που άπτονται του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού, να ενημερωθούν για το πρόγραμμα παρέμβασης ειδικότερα, καθώς και να συμμετάσχουν σε βιωματικές ομάδες ώστε να εξοικειωθούν με το εκπαιδευτικό υλικό του εγχειριδίου. Η επιμόρφωση υποστηρίχθηκε από την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας-Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αττικής.

Επιπλέον, στις 10 και 11 Δεκεμβρίου πραγματοποιήθηκε Σαββατοκύριακο εκδηλώσεων από τον Οργανισμό Παιδείας, Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Προστασίας Δήμου Αγ. Δημητρίου (Ο.Π.Κ.Α.Π), την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε και τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων του 4ου Δημοτικού Σχολείου Αγ. Δημητρίου. Η σειρά εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκε στους χώρους του 4ου Δημοτικού Σχολείου & του Σχολικού Συγκροτήματος Παπάγου (Στρογγυλό), και παρόντες σε αυτήν ήταν τόσο μέλη της ερευνητικής ομάδας της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. για τον σχολικό εκφοβισμό, όσο και φορείς της τοπικής κοινότητας. Έγιναν παρουσιάσεις σχετικά με το θέμα του σχολικού εκφοβισμού, καθώς και παράλληλες εκδηλώσεις (κουκλοθέατρο από τις σπουδάστριες του Παιδαγωγικού Τμήματος του ΙΕΚ ΑΚΜΗ – «Να τι χρειάζονται τα παραμύθια» της Αγγελικής Βαρελλά, e-καφενείο από το συγγραφέα κ. Βαγγέλη Ηλιοπούλου και την Δρ. Βασιλική Νίκα) οι οποίοι μίλησαν με τους εφήβους για τους κινδύνους του διαδικτύου με αφορμή το βιβλίο της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. «Delete στον ηλεκτρονικό εκφοβισμό». Την εκδήλωση χαιρέτισαν η Δήμαρχος Αγ. Δημητρίου κ. Μ. Ανδρούτσου, η πρόεδρος του Ο.Π.Κ.Α.Π. κ. Μ. Θάνου, ο υπεύθυνος του Κέντρου Πρόληψης «ΗΛΙΟΣ», κ. Β. Κωνσταντίνου και ο Επιστημονικός Υπεύθυνος της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. κ. Ι. Τσιάντης.

Μαρία Ηώ Ακαλέστου, Άλκης Τσιάντης

Τηλεφωνική Συμβουλευτική Υπηρεσία

Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Οικονομική κρίση και μονογονεϊκές οικογένειες μέσα από τις κλήσεις στην Τηλεφωνική Συμβουλευτική Υπηρεσία της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Με τον όρο «μονογονεϊκή οικογένεια» εννοούμε την οικογένεια, στην οποία υπάρχουν παιδιά κάτω των 18 ετών που έχουν μόνο έναν γονέα, είτε γιατί ο άλλος γονέας απεβίωσε, είτε λόγω διαζυγίου ή γιατί ο γονέας δεν παντρεύτηκε ποτέ.

Ο συχνότερος τύπος μονογονεϊκής οικογένειας είναι αυτή που αποτελείται από τη μητέρα και τα βιολογικά παιδιά της. Ο αριθμός των οικογενειών, που αποτελούνται από τον πατέρα και τα παιδιά αυξάνει μετά το 1980 και συνήθως αυτές οι οικογένειες προκύπτουν μετά από διαζύγιο των γονέων.

Σύμφωνα με τελευταία στοιχεία των αρμόδιων υπηρεσιών, στην Ελλάδα οι μονογονεϊκές οικογένειες έχουν ξεπεράσει το 10 % του συνόλου των οικογενειών. Από αυτές το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά νέες γυναίκες που μεγαλώνουν μόνες τους ένα ή περισσότερα παιδιά. Επίσης, προκύπτει ότι αυτές οι οικογένειες είναι ως επί το πλείστον οικονομικά ευάλωτες, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση τόσο του νέου γονέα, όσο και των παιδιών. Η τηλεφωνική συμβουλευτική «Γραμμή-Σύνδεσμος» **801 801 1177** στα 6,5 χρόνια λειτουργίας της έχει απαντήσει συνολικά σε 22.800 κλήσεις, από τις οποίες το 13% περίπου προέρχονται από μονογονεϊκές οικογένειες. Από αυτές τις οικογένειες, το μεγαλύτερο ποσοστό (95%) προέρχονται από διαζύγιο, ενώ οι υπόλοιπες προκύπτουν από χρεία ή από ανύπαντρους γονείς. Από τη μελέτη των στοιχείων προκύπτει ότι τα κυριότερα θέματα που απασχολούν τις μονογονεϊκές οικογένειες είναι τα ακόλουθα:

■ Η πλειοψηφία των κλήσεων σχετίζεται με θέματα που αφορούν στο γονεϊκό ρόλο (π.χ. οριοθέτηση συμπεριφορών, συγκρούσεις με τα παιδιά), σε ποσοστό 46%.

■ Ακολουθούν θέματα που αφορούν στις σχέσεις των παιδιών με τους γονείς και με άλλους (π.χ. συνομηλίκους, καθηγητές) σε ποσοστό 16%.

■ Σε ποσοστό 14% ακολουθούν προβληματισμοί που αφορούν στην ψυχική υγεία των γονιών ή και των παιδιών τους.

■ Σε ποσοστό 9%, αναφέρονται προβληματισμοί για το διαζύγιο ή τον θάνατο γονέα και πώς αυτά μπορεί να έχουν επιδράσει είτε στους γονείς είτε στα παιδιά τους. Συνολικά αυτό που παρατηρείται στην υπηρεσία είναι μια σταδιακή αύξηση των κλήσεων που αφορούν σε θέματα σχετικά με τη διάσταση και το επικείμενο διαζύγιο των γονιών. Τα θέματα που αναφέρονται συνοψίζονται στα εξής: ενημέρωση παιδιών για το χωρισμό των γονιών, φορτισμένο οικογενειακό κλίμα,

δυσκολία αποδοχής της καινούργιας κατάστασης είτε από τον έναν είτε και από τους δυο γονείς και από τα παιδιά.

801-801-1177

Γραμμή - σύνδεσμος

για την ψυχοκοινωνική υγεία του παιδιού και του εφήβου

Τον τελευταίο ενάμισι χρόνο λόγω της οικονομικής κρίσης που επικρατεί, τα τηλέφωνα στην υπηρεσία με τα παραπάνω αιτήματα έχουν αυξηθεί μιας και πολλοί από τους γονείς πληττονται και οικονομικά με ποικίλους τρόπους π.χ. έχουν χάσει, είτε κινδυνεύουν να χάσουν την εργασία τους, δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στις οικονομικές απαιτήσεις της καθημερινότητας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να νιώθουν οι ίδιοι επιβαρυνμένοι συναισθηματικά να βιώνουν πιο έντονα αυτά που τους συμβαίνουν και αυτό να έχει κάνει τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα της μονογονεϊκής τους οικογένειας ακόμα πιο δύσκολα και δυσεπίλυτα και να επιδρά τόσο στους ίδιους όσο και στο γονεϊκό τους ρόλο αλλά και στα παιδιά τους.

Η σημερινή οικονομική κρίση που σαφώς σχετίζεται και με την κρίση αξιών και αρχών, και μάλιστα οι ανισότητες που υπάρχουν είναι δύσκολο να μην επηρεάσουν μια από τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες όπως τις μονογονεϊκές οικογένειες και τα παιδιά τους. Η απώλεια εργασίας, η οικονομική δυσπραγία και ανέχεια συνεπάγονται ανασφάλεια άγχος κατάθλιψη και εντάσεις στις σχέσεις των ενηλίκων και γονέα-παιδιού. Το ψυχολογικό στρες που συνδέεται με τη φτώχεια αυξάνει τις πιθανότητες ο γονέας να υιοθετήσει σκληρή στάση και να γίνει λιγότερο υποστηρικτικός και περισσότερο ασυνεπής προς τα παιδιά του γεγονός που τελικά μπορεί να οδηγήσει σε περισσότερα προβλήματα ψυχικής υγείας. Μελέτες έχουν δείξει ότι παιδιά που ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας παρουσιάζουν άγχος και δυστυχία, μειωμένη κοινωνικότητα, εγκαταλείπουν νωρίς το σχολείο για να εργαστούν ενώ, λόγω των ψυχικών τους δυσκολιών έχουν χαμηλή ποιότητα ζωής και περιορισμένες επαγγελματικές ευκαιρίες.

Χαρακτηριστικό είναι το τηλεφώνημα ενός εφήβου 15 ετών στην υπηρεσία που έχει σταματήσει το σχολείο για να εργαστεί προκειμένου να βοηθήσει τη μητέρα του η οποία φροντίζει ηλικιωμένους, με τα έξοδα του σπιτιού. «Έχουν πέσει όλα επάνω μου θέλω να πάω σχολείο αλλά τώρα με την κρίση είναι ανέφικτο πρέπει να βοηθήσω τη μητέρα μου για να τα βγάλουμε πέρα» αναφέρει. Νιώθει άσχημα, δεν έχει φίλους και από το άγχος και την πίεση που υφίστανται δεν μπορεί να κοιμηθεί.

Επίσης τηλεφωνεί μητέρα για τον 6 ετών γιο της που παρουσιάζει εκρήξεις θυμού και χτυπά τα άλλα παιδιά στο σχολείο ενώ μετά νιώθει ενοχικά και χτυπά το κεφάλι του στον τοίχο. Η μητέρα αναφέρει ότι το τελευταίο διάστημα είναι άνεργη και είναι πολύ δύσκολα «έχω φτάσει και εγώ στα όρια μου τον έχω χτυπήσει κάποιες φορές δεν τον αντέχω». Η οικονομική και κοινωνική κρίση μπορεί να δοκιμάζει την καθημερινή σταθερότητα και το αίσθημα ασφάλειας των παιδιών, τις σχέσεις τους και μακροπρόθεσμα την υγεία και την ψυχική τους υγεία. Για αυτό χρειάζεται οι κηδεμόνες των μονογονεϊκών οικογενειών να γνωρίζουν ότι είναι καλό:

■ Να εφαρμόζουν κανόνες με ξεκάθαρο τρόπο και με σταθερότητα, σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από οργάνωση ακόμα και σε περιόδους οικονομικής δυσκολίας όπως στις μέρες μας.

■ Χρειάζεται να επιτρέψουν στο παιδί να είναι παιδί και όχι να αναλάβει καθήκοντα ενήλικα πχ να εργαστεί λόγω των οικονομικών δυσκολιών που υπάρχουν και ελλείψει ενός δεύτερου ενήλικα στην οικογένεια.

■ Να αποφεύγουν συμπεριφορές που μπορεί να προκαλέσουν πίεση στο παιδί, όπως δικά τους συναισθήματα και προσδοκίες που πιθανόν να έχουν.

■ Τα παιδιά δε μένουν συνήθως θλιμμένα για μεγάλες περιόδους και μπορεί να μοιάζουν ότι «ξεχνιούνται» κατά διαστήματα, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν δυσκολεύονται από αυτά που μπορεί να συμβαίνουν γύρω τους και από τις οικονομικές δυσκολίες που πλήττουν την οικογένεια τους.

■ Τα παιδιά συχνά κρύβουν τα δάκρυα ή τον θυμό τους, προκειμένου να μη στενοχωρήσουν και να προστατεύσουν τους γονείς τους στις δύσκολες αυτές στιγμές από επιπλέον θλίψη. Το να τους επιτρέψει ο γονιός να τον/την δουν να κλαίει τους δίνει κατά κάποιον τρόπο την «άδεια» να κάνουν το ίδιο και να μοιραστούν μαζί του τα επώδυνα συναισθήματά τους. Όπως γνωρίζουν καλά οι ενήλικες, η ζωή συνεχίζεται, παρά τις τραγωδίες που προκύπτουν. Τα παιδιά μπορεί να μην κατανοούν ότι τα σχέδια ζωής αναπροσαρμόζονται ή αλλάζουν για παράδειγμα όταν υπάρχουν δυσεπίλυτα οικονομικά προβλήματα όπως στις μέρες μας και αυτό είναι κάτι που μπορεί να χρειαστεί πολύ χρόνο και αρκετή επεξεργασία.

■ Τα παιδιά έχουν ανάγκη από τους γονείς τους να είναι ειλικρινείς μαζί τους και να τους μιλούν για αυτά που συμβαίνουν, όσο δύσκολο κι αν είναι αυτό για τον γονέα.

Όπως έχει προαναφερθεί λόγω των επίκαιρων οικονομικών δυσκολιών, τα προβλήματα που ταλανίζουν τις μονογονεϊκές οικογένειες πιθανόν να γίνονται πιο έντονα για αυτό χρειάζεται ο κηδεμόνας να ενδυναμωθεί συναισθηματικά ώστε να είναι ψυχικά διαδέσιμος και να διευκολύνει την προσαρμογή των παιδιών στα νέα δεδομένα. Για το λόγο αυτό είναι χρήσιμο να λαμβάνει βοήθεια από ειδικούς τόσο για εκείνον όσο και για τα παιδιά του όταν αυτό είναι αναγκαίο για να μπορέσει να διαχειριστεί τις δυσκολίες που προκύπτουν και γίνονται πιο έντονες σε περιόδους οικονομικής κρίσης όπως συμβαίνει στις μέρες μας.

Μαρία Ντούβου

Ψυχολόγος – Σύμβουλος Τηλεφωνικής Υπηρεσίας της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

4^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για τις Τηλεφωνικές Γραμμές Βοήθειας Παιδιών και Εφήβων

Στις 17 έως 19 Οκτωβρίου 2011, στο «ASTIR PALACE RESORT» στην Βουλιαγμένη, πραγματοποιήθηκε το 4^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για τις Τηλεφωνικές Γραμμές Βοήθειας Παιδιών και Εφήβων, το οποίο διοργανώθηκε από τον Διεθνή Οργανισμό CHILD HELPLINE INTERNATIONAL (CHI) και το «Το Χαμόγελο του Παιδιού». Το Συνέδριο παρακολούθησαν συνολικά 66 συνέδριοι από 38 διαφορετικά Ευρωπαϊκά κράτη και τα θέματα ήταν τα εξής:

■ Ο προγραμματισμός μίας κοινής στρατηγικής για την αντιμετώπιση κάποιων ειδικών θεμάτων σε σχέση με την προστασία των παιδιών και των εφήβων

■ Η σημασία της χρήσης νέων τεχνολογιών (facebook, skype, twitter) για την βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρουν οι τηλεφωνικές γραμμές στα παιδιά και στους εφήβους

■ Η δημιουργία ενός εγχειριδίου στο οποίο θα περιγράφονται τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας σε όλες τις χώρες, ώστε να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες στα παιδιά και στους εφήβους.

Στα πλαίσια αυτής της συνάντησης η Τηλεφωνική Συμβουλευτική Υπηρεσία έλαβε μέρος σε επιμέρους συνάντηση των ευρωπαϊκών χωρών που λειτουργούν το 116111. Στην συνάντηση αυτή αποφασίστηκε η δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού site για τον συγκεκριμένο αριθμό, όπου τα παιδιά και οι έφηβοι θα μπορούν να ενημερωθούν για τους στόχους και την λειτουργία της τηλεφωνικής γραμμής (116111) καθώς επίσης και να συνδεθούν με τα site των χωρών που λειτουργούν τον παραπάνω αριθμό. Η διεύθυνση του site που θα λειτουργήσει στα μέσα Φεβρουαρίου του 2012 είναι www.116111.eu. Εκεί θα μπορείτε να συνδεθείτε και με το site της Τηλεφωνικής Συμβουλευτικής Υπηρεσίας της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε!

Ομάδα Φωτογραφίας

Στο Κέντρο Ημέρας Εφήβων «Ωρίωνας»

Η “ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ” ΤΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ, ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΜΕΡΑΣ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΕΦΗΒΟΥ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

Όταν μία από τις εφήβους που παρακολουθούν το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας μας έδειξε μια φωτογραφία που είχε τραβήξει και που παρουσίαζε καλλιτεχνικό ενδιαφέρον, σκεφτήκαμε πως μία ομάδα φωτογραφίας θα μπορούσε να είναι βοηθητική για τους εφήβους. Την χρονιά 2010-2011 αποφασίσαμε να προσθέσουμε την δραστηριότητα αυτή στο πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας. Μέχρι σήμερα η ομάδα φωτογραφίας πραγματοποιείται ανά δεκαπέντε μέρες στο χώρο του Κέντρου Ημέρας, σε εξωτερικούς χώρους στην γύρω περιοχή, αλλά και σε οργανωμένες εξόδους που γίνονται σε μέρη που παρουσιάζουν φωτογραφικό ενδιαφέρον. Η ομάδα συντονίζεται από τον εξωτερικό συνεργάτη-φωτογράφο Χαράλαμπο Κουγεμήτρο, με την υποστηρικτική παρουσία της Ελένης Παλλέ και Μαρίας Παπαρδάκη που δουλεύουν στο καθημερινό πρόγραμμα.

Σε πρώτη φάση, η συμμετοχή ενός συντονιστή-εξωτερικού συνεργάτη, που έρχεται στο Κέντρο Ημέρας μόνο για την ομάδα και δεν είναι πρόσωπο καθημερινής συναλλαγής, καθώς και το γεγονός ότι ο συντονιστής εστιάζει καθαρά στο αντικείμενο της φωτογραφίας και δεν έχει θεραπευτική προσέγγιση, δίνουν στους εφήβους μια δυνατότητα να επεξεργαστούν ζητήματα της εξωτερικής πραγματικότητας στην οποία προετοιμάζονται να ενταχθούν. Έτσι λοιπόν, ο φωτογράφος-συντονιστής της ομάδας λειτουργεί ως δάσκαλος, κι εκείνοι ως μαθητές καλούνται να συμμετέχουν σε μια διαδικασία της οποίας το πλαίσιο ορίζεται τόσο από τον συντονιστή όσο και από το Κέντρο Ημέρας. Κάπι τέτοιο συμβαδίζει με την φιλοσοφία ενός Κέντρου Ημέρας που, συνδυάζοντας κομμάτια του θεραπευτικού προγράμματος με κομμάτια της εξωτερικής πραγματικότητας, γίνεται ένας ενδιάμεσος χώρος όπου αυτά τα δύο μπορούν και συνυπάρχουν. Χρησιμοποιώντας ψηφιακές μηχανές (ευγενική χορηγία της εταιρίας **SONY**), οι εφήβοι συμμετείχαν με ενθουσιασμό στην ομάδα φωτογραφίας, 'στήνοντας τα πλάνα τους' από τη δική τους 'οπτική γωνία', επιλέγοντας να αναδείξουν αυτό που ο καθένας θεωρεί άξιο και σημαντικό από

τον κόσμο που τον περιβάλλει, προσφέροντας έτσι πλούσιο φωτογραφικό υλικό για την ομάδα, αλλά και σε εμάς το προσωπικό την ευκαιρία να τους καταλάβουμε και να τους γνωρίσουμε καλύτερα.

Περισσότερο αρμόδιος να αξιολογήσει αυτό το υλικό, αλλά και να παρουσιάσει την εμπειρία του από την ομάδα είναι ο συντονιστής-φωτογράφος Χαράλαμπος Κουγεμήτρος.

«Όταν μου ανατέθηκε από το Κέντρο Ημέρας Εφήβων 'Ωρίωνας' ο συντονισμός της Ομάδας Φωτογραφίας, σκέφτηκα ότι μου προσφέρεται μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να μοιραστώ και να επικοινωνήσω τη χαρά και τη συγκίνηση της φωτογραφικής διαδικασίας.

Ως φωτογραφική διαδικασία δεν εννοώ μόνο τη στιγμή της λήψης της εικόνας, αλλά κυρίως αυτό που προηγείται και έπεται αυτής (συζήτηση, προεικονοποίηση, επιλογή θέματος, σύνθεση, κάδρο, αφαίρεση, επιλογή, απόρριψη, παρουσίαση του έργου γνωστών φωτογράφων κ.τ.λ.).

Η ευκολία του μέσου, ειδικά στο πλαίσιο της ψηφιακής τεχνολογίας, μας αποδέσμευσε από την υποχρέωση της εκτενούς αναφοράς στο τεχνικό σκέλος (χρήση φωτογραφικών μηχανών), με αποτέλεσμα το βάρος να πέσει στην καλλιτεχνική-δημιουργική προσέγγιση του φωτογραφικού γεγονότος.

Πρώτο μας μέλημα ήταν και είναι η προσωπική έκφραση, η προσωπική ματιά πάνω στον κόσμο, η μεταμόρφωση της εξωτερικής πραγματικότητας και δευτερευόντως η τεχνική αρτιότητα των εικόνων. Οι φωτογραφικές μηχανές στα χέρια μας είναι ένας μεγεθυντικός φακός που εξερευνά τον κόσμο και ενίοτε τον μεταμορφώνει. Οι περισσότεροι εφήβοι ανταποκρίθηκαν πλήρως σ' αυτό το εγχείρημα και έδωσαν εικόνες - αισθητικές προτάσεις επιπέδου, προϊόν μιας ματιάς αθάνας, φρέσκιας και ανεπιτήδευτης. Επιλεγμένες φωτογραφίες από το υλικό αυτής της χρονιάς αναρτήθηκαν στον χώρο του Κέντρου Ημέρας. Δε θα μπορούσε να βρει καλύτερη έκφραση η χαρά και η συγκίνηση της φωτογραφικής και όχι μόνο διαδικασίας. Πιο σημαντική ωστόσο για μένα είναι η σχέση που προέκυψε με τους

εφήβους, το βίωμα και τα συναισθήματα. Η απουσία καθημερινής συναλλαγής μαζί τους καθώς και η έλλειψη θεραπευτικής μεθόδου θεωρώ ότι «απελευθέρωσαν» αλλήλους. Ενώ υπήρξαν δύσκολες στιγμές, εντούτοις έχω την αίσθηση -για τον εαυτό μου μπορώ να το πω με βεβαιότητα- ότι η ομάδα φωτογραφίας λειτουργεί «θεραπευτικά» για όλους όσοι συμμετέχουν.»

Η εικόνα για το πώς λειτούργησε η συγκεκριμένη ομάδα φωτογραφίας δεν θα ήταν πλήρης εάν δεν συμπεριλαμβάναμε και την σκοπιά των εφήβων. Η Νίνα, μία έφηβη που παρακολουθεί το πρόγραμμα του Κέντρου Ημέρας και συμμετέχει στην ομάδα φωτογραφίας από το ξεκίνημά της, γράφει παρακάτω για αυτή της την εμπειρία.

« Το 2010, στις 13 Νοεμβρίου ξεκίνησε η ομάδα φωτογραφίας στο Κέντρο Ημέρας. Γνωρίσαμε τον κύριο Μπάμπη ο οποίος διδάσκει φωτογραφία. Σε αυτή την ομάδα μαθαίνουμε πώς θα βγάζουμε ωραίες φωτογραφίες. Ο κύριος μας είπε πώς θα βγάζουμε με το ζουμί ή και με χωρίς ζουμί ή ότι θα μπορούσαμε παρά να βάζουμε το ζουμί να ερχόμαστε εμείς κοντά

ή μακριά μαθαίνοντας κάποιες τεχνικές. Η ομάδα φωτογραφίας γίνεται στο Κέντρο Ημέρας στο σαλόνι ή στην αυλή. Ο φωτογράφος που συνο-

νίζει την ομάδα φωτογραφίας κάποιες φορές φέρνει έναν υπολογιστή και τον συνδέει στην τηλεόραση, όπου και εμφανίζονται κάποιες φωτογραφίες. Οι φωτογραφίες που εμφανίζονται στην οθόνη μας δείχνουν διάφορα πράγματα όπως εικόνες από το περιβάλλον, από βαφτίσια ή από γάμους και άλλα. Κάποιες από τις φωτογραφίες είναι ασπρόμαυρες και άλλες είναι έγχρωμες. Μερικές φορές βλέπουμε κάποιες παράξενες φωτογραφίες που δεν τις έχουμε ξαναδεί όπως για παράδειγμα μια φωτογραφία που μας δείχνει ένα νησί που μοιάζει σαν καρδιά!

Εμένα μου αρέσει πάρα πολύ η ομάδα φωτογραφίας, γιατί είναι ξεκούραστη και δεν την βαριόμαστε αλλά επίσης μαθαίνουμε βασικά πράγματα που έχουν σχέση με την φωτογραφία.»

Κλείνοντας, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι στόχος της φετινής χρονιάς είναι τουλάχιστον μία έκδοση φωτογραφίας, πιθανότατα σε κάποιον χώρο στην κοινότητα του δήμου Χαλανδρίου, όπου και βρίσκεται το Κέντρο Ημέρας, ή σε κάποιο χώρο στο κέντρο της πόλης, όπου οι έφηβοι θα μπορούσαν να δείξουν αυτό που έχουν κατακτήσει και να φανεί η προσωπική ματιά του καθενός.

Παπαδάκη Μαρία - Μουσικοθεραπεύτρια

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ: Εκλεκτικές συγγένειες με την τέχνη του Φαίδωνα Αναστασιάδη

Οι όψεις ενός ζωγράφου χωρίς τον ζωγράφο υπήρξε για τους καλλιτέχνες που μετέχουν στην έκδοση **Συναντήσεις: Εκλεκτικές συγγένειες με την τέχνη του Φαίδωνα Αναστασιάδη** πρωταρχική πηγή έμπνευσης και αφετηρία ενός ευρύτατου διαλόγου, με κοινό στοιχείο την προσπάθειά τους να επιχειρήσουν να ερμηνεύσουν και ίσως να επαναδιατυπώσουν το

κυρίαρχο νόημα στο έργο του πρόωρα χαμένου Έλληνα δημιουργού. Έτσι αρχίζει το σημείωμά της η ιστορικός τέχνης και Επίτιμη Γεν. Δ/ντρια του Υπ. Πολιτισμού **Μαίρη Μιχαηλίδου**, που συνοδεύει, με αυτά της επιμελήτριας της έκδοσης **Ευγενίας Αλεξάκη**, Δρ. Ιστορικός Τέχνης, και του **Μεγακλή Ρογκάκου**, Μ.Α., Επιμελητή ACCArt & Ιστορικό Τέχνης, τον κατάλογο της ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΣ αυτής Εικαστικής Έκδοσης, που πραγματοποιήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο ΜΕΛΙΝΑ του Δήμου Αθηναίων τον Οκτώβριο 2011. Οι γονείς του Φαίδωνα, **Αλίκη** και **Πλάτων Αναστασιάδης** προσέφεραν τα έσοδα από την πώληση του καταλόγου στην **Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.**, και τους ευχαριστούμε θερμά γι' αυτό. Η έκδοση θα φιλοξενηθεί και στο **Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών** στη Θεσσαλονίκη από τις 10 Φεβρουαρίου έως τις 4 Μαρτίου 2012.

JARDINAGES

Ομαδική εικαστική εγκατάσταση στο **Ξεν/χείο N.J.V. ATHENS PLAZA**

Με τίτλο **«JARDINAGES»** λειτούργησε όλους τους καλοκαιρινούς μήνες (Ιούνιος-Αύγουστος) η ομαδική εικαστική δράση στο lobby του ξεν/χείου. Με κοινή βάση τον χαρακτηριστικό τσίγκινο κουβά, οι καλλιτέχνες πρότειναν πρωτότυπες απόπειρες εικαστικής «κηπουρικής», παρουσιασμένες ως αυτοτελή μικρά έργα τέχνης και γεμισμένες με εικαστικά «άνθη», «φυτά» και «μινι-κήπους» κατασκευασμένους με διάφορα πλαστικά μέσα και υλικά. Συνεχίζοντας το θετικό μήνυμα των **«BOXING DAYS»** και των **«EASTER EGGS»** μέρος των εσόδων από τις πωλήσεις των έργων προσφέρθηκαν στην **Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.** Οργάνωση: **N.J.V. Athens Plaza**. Επιμέλεια: **Ίρις Κρητικού**.

Γεύσω Παπαδάκη

Σχεδιασμός: **Μάριος Βουτσινάς**
Συμμετέχοντες καλλιτέχνες: Χρύσα Αρώνη, Έφη Βάγκνερ, Κάτια Βαρβάκη, Γιώργος Βορρές, Μάριος Βουτσινάς, Άννα Γρηγόρα, Τάνια Δημητρακοπούλου, Κωνσταντίνος Έσολιν, Όλγα Ευαγγελίδου, Αλεξία Ευσταθοπούλου, Πέτρος Καραβέβας, Αλίνα Μάτσα, Θανάσης Μπίρλης, Γεωργία Μπλιάτσου, Αλεξάνδρα Μυρεσιώτη, Λουίζα Μυρεσιώτου, Τζωρτζής Ντελής, Γεύσω Παπαδάκη, Έλενα Παπαδημητρίου, Γιάννης Παπαδόπουλος, Νίκος Γιώργος Παπουτσιδής, Μαίρη Παππά, Πολυάνα Παρασκευά, Γιάννης Παυλίδης, Μπέσσυ Ράλλη, Αφροδίτη Σεζένια, Βασίλης Σούλης, Έφη Σούτογλου, Κώστας Σπυρόπουλος, Μαρίνα Στελλάτου, Βάσω Τρίγκα.

«Μου έκλεψαν το όνομά μου»

Προσεγγίζοντας το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας

10 Οκτωβρίου: Παγκόσμια ημέρα για την ψυχική υγεία

Η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. προσκάλεσε τον πολυβραβευμένο Ισπανό συγγραφέα/εικονογράφο **Tàssies (Josep Antoni Tàssies Penella)** με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου του «Μου έκλεψαν το όνομά μου», το οποίο εξέδωσε στα ελληνικά, σε μετάφραση **Δημήτρη Ψαρρά**. Ο **Tàssies** (Τάσιες), πατέρας ο ίδιος τεσσάρων παιδιών, ευαισθητοποιημένος και συνειδητά δίπλα στα προβλήματα των παιδιών/εφήβων προσέφερε τα συγγραφικά του δικαιώματα στην Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. δέλοντας να συμβάλει στα προγράμματά της.

**Β. Ηλιόπουλος
- Γ. Κολαίτης**

Tàssies - Γ. Τσιάντης

Το πρόγραμμα της τριήμερης επίσκεψής του, ασφυκτικά γεμάτο, περιλάμβανε επίσκεψη στον Ξενώνα ΜΕΛΙΑ (9/10/11), γεμίζοντας το απόγευμα των μικρών ενοίκων με μια ξεχωριστή προσέγγιση από μέρους του. Η ζεστασιά, η παιχνιδιάρικη διάθεση και η ελευθερία στην έκφρασή του παρακίνησε τα παιδιά να «παίζουν» με τα χρώματα, να βραχούν παίζοντας στην ξαφνική μπόρα, να του διαβάσουν στα ελληνικά το βιβλίο του και να χαρούν μια ουσιαστική ανθρώπινη επαφή. Σε συνεργασία με τον Κύκλο Παιδικού Βιβλίου – Ελληνικό Τμήμα IBBY, οργανώθηκε ένα εικαστικό εργαστήριο με θέμα την ενδοσχολική βία. Οι εικόνες που ζωγράψισαν οι εικονογράφοι: Φιλομήλα Βακάλη-Συρογιαννοπούλου, Λήδα Βαρβαρούση, Πέρσα Ζαχαριά, Αιμιλία Κοντέου, Βασιλική Λαμπίση, Πάρις Ναυπλιώτης, Πωλίνα Παπανικολάου, Διατσέντα Παρίση, αφορούσαν το θύμα, τον δύτη και τον παρατηρητή. Τα έργα με δυνατές εκφράσεις αναδεικνύουν το πρόβλημα σε όλη του τη διάσταση. Πρόκειται δε να εκτεθούν σε μια προσεχή έκθεση. Η παρουσίαση του βιβλίου πραγματοποιήθηκε, το ίδιο απόγευμα, στο Αμφιθέατρο του Ινστιτούτου Θερβάντες, παρουσία του Προξένου και Μορφωτικού Ακολούθου της Ισπανικής Πρεσβείας Christian Font και εκλεκτών καλεσμένων. Χαιρέτισε ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Eusebi Ayensa Prat και η Δέσποινα Πάσσαρη υπεύθυνη προγραμμάτων / ενεργειών CSR της χορηγού εταιρείας P&G. Στη συνέχεια ο ηθοποιός Αντίνοος Αλμπάνης με μια έξοχη «ερμηνεία» μας «περπάτησε» στους σκοτεινούς δρόμους της ψυχής του μικρού «ήρωα» και της δέλησής του να σταθεί όρθιος στο πρόβλημα που οι άλλοι του δημιουργούσαν. Την ανάλυση του βιβλίου ανέλαβε ο συγγραφέας Βαγγέλης Ηλιόπουλος, Πρόεδρος του Κύκλου Παιδικού Βιβλίου - Ελληνικό Τμήμα IBBY, ο οποίος αναφέρθηκε σε ό,τι κρύβεται πίσω από τις λέξεις και τις εικόνες. Σε ό,τι αγγίζει την ψυχή του παιδιού, μέσα από την ταύτιση και τη λύτρωση.

**Ο Tàssies με τους εικονογράφους
και τα έργα τους**

Ο Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής Ιωάννης Τσιάντης προσέγγισε το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας επιστημονικά αναλύοντας τις σχέσεις όλων των εμπλεκόμενων πλευρών (θύμα/δύτη/παρατηρητή/εκπαιδευτικών/γονιών). Αναφέρθηκε επίσης στη χρησιμότητα του βιβλίου ως μέσου πρόληψης/αντιμετώπισης. Ο Tàssies, αφού απηύδυνε τις θερμές του ευχαριστίες, μίλησε για την παιδική βία, μέσα από προσωπικά του βιώματα, και ειδικότερα την ψυχική βία, την οποία λίγο πολύ έχουμε ζήσει όλοι και έθεσε το ερώτημα για το τι γίνεται με τους παρατηρητές του φαινομένου. Τα θετικά μηνύματα, από την πλευρά των ενηλίκων, πιστεύει ότι είναι ένας τρόπος αντιμετώπισης, αφού τα παιδιά μιμούνται τους μεγάλους. Προέτρεψε να αντιδράσουμε στα πρότυπα του νταή και να μην επικροτούμε αρνητικά στερεότυπα. Λέγοντας αλήθειες στα παιδιά στοχεύουμε σε μια υγιή στάση απέναντι σε κάθε είδους δυσκολίες που θα κληθούν να αντιμετωπίσουν. Ο μεταφραστής του βιβλίου Δημήτρης Ψαρράς ήταν εκεί να διευκολύνει τον συγγραφέα αλλά και όλους εμάς να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλο μέσα από διαφορετικές Γλώσσες. Η βραδιά έκλεισε με τα βραβεία που απένειμε ο Καθηγητής Ι. Τσιάντης στον **Tàssies** για την προσφορά του στην Ε.Ψ.Υ.Π.Ε., ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Επικ. Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής Γ. Κολαίτης στον Βαγγέλη Ηλιόπουλο για τη δράση του Κύκλου Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου – Ελληνικό Τμήμα IBBY με τις ευχαριστίες προς τα μέλη του συγγραφείς/εικονογράφους για την προσφορά τους στην προώθηση της Παιδικής Λογοτεχνίας και ειδικότερα για τη στήριξη που παρέχουν στις δράσεις της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. για τα παιδικά βιβλία. Επίσης ο κ. Άλκης Τσιάντης υπεύθυνος της ερευνητικής ομάδας για το σχολικό εκφοβισμό, στην κυρία Δ. Πάσσαρη της P&G για τη χορηγία των 3 εκδόσεων του «Μίλα μη φοβάσαι-3 ιστορίες για τη βία στο σχολείο» και του «Μου έκλεψαν το όνομά μου», στηρίζοντας με αυτό τον τρόπο την προσπάθεια της Επιστημονικής Ομάδας της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας. Οι εκδόσεις αυτές αποτελούν σημαντικά εργαλεία στα χέρια παιδιών/εφήβων/εκπαιδευτικών/γονιών.

**Ο Αντίνοος Αλμπάνης
διαβάζει το βιβλίο**

**Α. Τσιάντης -
Δ. Πάσσαρη**

Κλείνοντας θέλουμε να σημειώσουμε πως άνθρωποι και καλλιτέχνες σαν τον **Tàssies** μας βοηθούν να ξαναβρούμε τη χαμένη αισιοδοξία μας σχετικά με την επικράτηση των παναθρώπινων ιδανικών και των αξιών.

Μαίρη Κρητικού
Υπεύθυνη Επικοινωνίας της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Βιβλιοκριτική

Της Μαρίζας Ντεκάστρο

Tàssies - «Μου έκλεψαν το όνομά μου»

Η βία δεν είναι μόνο υπόθεση των ενηλίκων

Το σχολείο μου, η φυλακή μου. Κάθε χρονιά, μια καταδίκη, λέει ο ήρωας του βιβλίου για το δράμα που ζει, καθώς είναι ένα από τα θύματα ενδοσχολικής βίας. Το bullying, η υπόγεια βία που ασκείται μεταξύ παιδιών και εφήβων στο χώρο του σχολείου (στα διαλείμματα, στα αποδυτήρια, στα σχολικά, στο σχολάσμα) είναι ένα εξαιρετικά επίκαιρο ζήτημα.

Εν ώρα δημιουργικής δράσης

Από την έρευνα της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. για την Ελλάδα, φαίνεται ότι το 10%-15% των μαθητών κάθε ηλικίας πέφτουν θύματα διαφόρων μορφών βίας στο σχολείο. Οι μαθητές που ασκούν βία υπολογίζεται ότι ξεπερνούν το 5% του συνόλου των μαθητών. Τα αγόρια

εμπλέκονται περισσότερο σε περιστατικά σωματικής βίας ενώ τα κορίτσια εμπλέκονται πιο συχνά σε περιστατικά λεκτικής βίας. Τα αγόρια σε σχέση με τα κορίτσια εμπλέκονται πιο συχνά σε περιστατικά βίας, σε αναλογία 3 προς 1. Τα περιστατικά ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού εκδηλώνονται με μεγαλύτερη συχνότητα στο δημοτικό και στο γυμνάσιο και μειώνονται στο λύκειο. Οι μισοί από τους μαθητές θύματα βίας δεν αναφέρουν το γεγονός, ενώ οι υπόλοιποι το αναφέρουν σε φίλους τους και λιγότερο στους εκπαιδευτικούς ή τους γονείς τους. Στο πλαίσιο του Διακρατικού Ευρωπαϊκού Προγράμματος ΔΑΦΝΗ κατά της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού, η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. έχει εκδώσει το βιβλίο *Μου έκλεψαν το όνομά μου* με στόχο να φέρει στην επιφάνεια το πρόβλημα.

Ο Tàssies, βραβευμένος εικονογράφος στη Μπιενάλε της Μηρατισλάβα το 2009, έγραψε ένα σκοτεινό κείμενο με στόχο να συμβάλει στην αποκάλυψη του φαινομένου. Εδώ δεν μιλάμε όπως συνήθως για την αποδοχή της διαφορετικότητας. Ο ήρωας είναι κανονικό παιδί χωρίς κάποιο εμφανές μειονέκτημα. Κι όμως μπαίνει στην άκρη γιατί κάποιοι θεωρούν ότι είναι ευάλωτος. Για την ακρίβεια τον μετατρέπουν σε ευάλωτο θύμα πάνω στο οποίο βγάζουν την επιθετικότητά τους, επιθετικότητα που πηγάζει από δικές τους ανασφάλειες που δημιουργούνται σε κοινωνίες σε κρίση όπως τις βιώνουμε σήμερα. Ο Tàssies μπαίνει χωρίς περιστροφές στο θέμα ξεκινώντας με την πρόταση: *Τα όμορφα πράγματα είναι για όλους τους άλλους.... Δεν είναι για μένα, λέει το παιδί.* Κι έπειτα, στις επόμενες σελίδες, παρουσιάζει κι από ένα συστατικό στοιχείο του bullying: κοροϊδία επειδή μελετάει, προσβολές επειδή δεν τσακώνεται, μοναξιά γιατί δεν έχει φίλους... Του παίρνουν τα πράγματά του, τον κάνουν να κρύβεται από την ομάδα και να προσπαθεί να περάσει απαρατήρητος. Νιώθει να απειλείται κάθε στιγμή. Η βία που εκδηλώνεται από

συμμαθητές έχει όλα τα χαρακτηριστικά που διακρίνουμε εάν παρατηρήσουμε προσεκτικά τις σχέσεις των παιδιών στο σχολείο. Έτσι ο ήρωας δεν έχει όνομα και πρόσωπο, όχι μόνο γιατί οι άλλοι του τα αφαίρεσαν, αλλά γιατί φαντάζεται ότι μ' αυτό τον τρόπο αμύνεται σβήνοντας την προσωπικότητά του και μην προκαλώντας με την παρουσία του.

Το κείμενο και κυρίως η εικονογράφηση, σκοτεινή σαν την ψυχή του παιδιού, δημιουργεί ανάλογα συναισθήματα. Οι παχιές γραμμές και τα σκούρα χρώματα, η έντονη αντίθεση με τα λευκά κενά συμπληρώνουν το ελλειπτικό κείμενο και εισάγουν τον αναγνώστη σε έναν άγριο κόσμο ταραζώντας τον με τη δύναμή τους.

Όπως αναφέρουν οι υπεύθυνοι του προγράμματος, οι ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στα παιδιά είναι πολλές και σοβαρές. Τα παιδιά θύματα μπορεί να αναπτύξουν έντονο άγχος και αισθήματα ανασφάλειας, φοβίες, κατάθλιψη με ή χωρίς ιδέες αυτοκτονίας, ψυχοσωματικά προβλήματα (πονοκέφαλο, πόνους στην κοιλιά, διαταραχές ύπνου, ενοούρηση κ.α) καθώς και σχολική άρνηση και μαθησιακές δυσκολίες που μπορεί να καταλήξουν σε σχολική αποτυχία.

Στην απελπισία του ο ανώνυμος ήρωας του βιβλίου παραλίγο να οδηγηθεί στην αυτοκτονία. Δεν το κάνει. Αντίθετα αποφασίζει να εκτεθεί στον αναγνώστη.

Το βιβλίο απευδύναται σε όλους όσοι, με τον ένα ή με το άλλο τρόπο, εμπλέκονται στο bullying: θέλει να ευαισθητοποιήσει τη μάζα των αδιάφορων παιδιών/ενηλίκων που με τη στάση τους υποθάλλουν το φαινόμενο, προκαλεί τους θύτες να ανακαλύψουν τα συναισθήματα των θυμάτων τους και φυσικά προτείνει το μοναδικό τρόπο διευθέτησης του προβλήματος και απελευθέρωσης από το άγχος που προξενεί η ενδοσχολική βία: παροτρύνει τα παιδιά-θύματα να μιλήσουν για να αποκτήσουν πρόσωπο. Το πρόσωπο που ο καθένας θέλει για τον εαυτό του.

Μετ. Δημήτρης Ψαρράς - Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

Βιβλία για την ενδοσχολική βία:

- Ε. Δικαίου, Β. Ηλιόπουλος, Τζ. Τασάκου, Μίλα, μη φοβάσαι! Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.
- Μερκούριος Αυτζής, Ο Ορφέας και οι νταήδες με τα κίτρινα ποδήλατα, Ψυχογιός
- Μαρία Ρουσακή, Ο νταής του σχολικού, Ψυχογιός
- Βιρτζίνι Λου, Κόκκινη κάρτα, στη βία! Άγκυρα
- Michele Elliott, Τι κάνεις όταν σ' έχουν βάλει στο μάτι! Αφοι Βλάσση
- Ελένη Κατσαμά, Κοσμοδρόμιο, Πατάκης

Αναδημοσίευση από το περιοδικό ΔΙΑΒΑΖΩ, Νοέμβριος 2011 τεύχος 523

Στο κάλεσμα του Πολιτισμικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων να συμμετάσχει η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. ανταποκρίθηκε με δυο εκδηλώσεις, γιορτάζοντας έτσι και τα 20 χρόνια

Πολιτισμικό Κέντρο «Μελίνα»

Διάρκεια: **5 -15 Οκτωβρίου 2011**

Χορηγός καταλόγου:

Ελληνικά Πετρέλαια.

Την έκθεση επιμελήθηκε η Ιστορικός Τέχνης και επιμελήτρια εκδόσεων **Ίρις Κρητικού**.

Έγραψαν για την έκθεση:

// Ιδιαίτερα τα τελευταία 4-5 χρόνια οι υπηρεσίες που δημιουργήθηκαν στη χώρα μας, όχι μόνο από την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. αλλά και από άλλους φορείς, κυριολεκτικά παλεύουν για να μείνουν ζωντανοί, ιδιαίτερα οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί. Σήμερα πλέον με την δεινή οικονομική κατάσταση το όραμα για την κοινοτική ψυχική υγεία απομακρύνεται.

Είναι όμως, η αγωνία, οι φωνές και οι ψιθυροί των παιδιών και των εφήβων που μας καλούν να ακούσουμε και να στρέψουμε το βλέμμα μας σ' αυτά. Και φαίνεται ότι όλοι χρειάζεται να αφουγκραστούμε τις ανάγκες της πιο ευάλωτης πλευράς του πληθυσμού.

Η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε με τις μεγάλες της προσπάθειες και με τις ποικίλες επιστημονικές, ερευνητικές, εκπαιδευτικές και πολιτιστικές της δράσεις αναδεικνύει το παιδί και τον έφηβο.

Το θέμα της Εικαστικής Έκθεσης «Παιδιά και Έφηβοι / Φωνές και Ψιθυροί» επιλέχθηκε θέλοντας να στρέψουμε τα βλέμματα στις

Εικαστική Έκθεση «Παιδιά και Έφηβοι/Φωνές και Ψιθυροί»

με στόχο την ευαισθητοποίηση σε θέματα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων.

Γ. Τσιάντης
- Ι. Κρητικού

ανάγκες τους αλλά και στις υποχρεώσεις που έχουμε εμείς όλοι απέναντι τους. //

Ιωάννης Τσιάντης

Αν. Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής
Επιστημονικός Υπεύθυνος της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

// Ο πλούτος της έκφρασης και μέσω των που χρησιμοποιούν οι καλλιτέχνες αυτοί για το παιδί προσδίδει ακόμη περισσότερο ενδιαφέρον στα καλλιτεχνήματα και ελκύει το θεατή που ήταν κάποτε παιδί ή νοιώθει ακόμη παιδί... //

Άννα Φιλίνη

Πρόεδρος Πολιτισμικού Οργανισμού
Δήμου Αθηναίων, Αντιδήμαρχος

// Πώς είναι να γεννιάσαι ερήμην σου και να μεγαλώνεις σε έναν αβέβαιο κόσμο; Πώς είναι να περνάς με υπόκωφη σιωπή από την παιδική ηλικία στην εφηβεία και από εκεί –με ταχύτητα που πληγώνει- στην

ενηλικίωση; Τι υπάρχει πίσω από τις κλειστές πόρτες; Τι ξεδιπλώνεται έξω από τα ανοιχτά παράθυρα; Πόσες επιθυμίες και πόσοι φόβοι; Πόσες ελπίδες και πόσοι θυμοί; Πόσες φωνές και πόσοι ψιθυροί; Είκοσι χρόνια από την ίδρυσή της, η Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.) εξακολουθεί να συρραφεί τα παιδιά και τους εφήβους στην καθημερινότητα και τις αναπάντεχες ανατροπές της, στα «θέλω» και στα «δεν θέλω» τους, στις «φωνές» και τους «ψιθυρούς» τους. //

Ίρις Κρητικού

Επιμελήτρια της Έκθεσης

// Το παιδί με την ανεξάντλητη διάθεσή του για παιχνίδι, την αποπληστική αδωότητά του, την αστείρευτη φαντασία του, τις άδολες σκανταλιές του, την αποκλίνουσα σκέψη του, που το κάνει να μην χωρά στις συμβάσεις των ενηλίκων, τη δική του θεώρηση του κόσμου, που αν και εγωκεντρική είναι τόσο γοητευτική, αποτελεί πάντα πηγή έμπνευσης που προκαλεί τον καλλιτέχνη. Μια πρόκληση που οδηγεί στη δημιουργία. Το αποτέλεσμα ξεφεύγει από την πηγή που έδωσε την έμπνευση. //

Βαγγέλης Ηλιόπουλος

Συγγραφέας – Εκπαιδευτικός
Πρόεδρος Ελληνικού Τμήματος IBBY –
Κύκλος Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου

Χαρίτων Μπεκιάρης

Πραξιτέλης Τζανουλίνος

στην πολιτιστική πρόταση «*Η Πόλη ανοίγεται στα παιδιά*», λειτουργίας της.

«Μίλα μη φοβάσαι, στο χώρο του σχολείου και του διαδικτύου»

10ήμερο εκδηλώσεων για μαθητές Α΄ βάρθμιας και Β΄ βάρθμιας εκπαίδευσης, γονείς, εκπαιδευτικούς με στόχο την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση για το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας (bullying) και της βίας μέσω διαδικτύου (cyber bullying) μεταξύ των μαθητών.

Η γνωριμία με τις κούκλες ενδουσίασε τα παιδιά

Το δέντρο της Ελπίδας της Κωνσταντίνας Συλίκου

Ελένη Δικαίου και μαθητές

Πολιτισμικό Κέντρο «Μελίνα»
Διάρκεια: **20 -30 Οκτωβρίου 2011**
Σχεδιασμός Αφίσας-Προγράμματος:
Διατσέντα Παρίση
Χορηγός: **INTERAMERICAN**

Στις εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν επτά βιωματικά εργαστήρια, παράσταση κουκλοθέατρου, Μίνι Φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους από μαθητές σχολείων Α΄ & Β΄ βάρθμιας και δυο ομιλίες από ειδικούς ψυχικής υγείας και εκπαιδευτικούς με σχετικά θέματα, για γονείς και εκπαιδευτικούς.

Τις εκδηλώσεις παρακολούθησαν μαθητές από σχολεία της ευρύτερης περιοχής της Αττικής, σπουδαστές, γονείς, εκπαιδευτικοί. Παράλληλα στην αίθουσα εκτέθηκαν Ζωγραφιές και Αφίσες μαθητών από σχολεία του Άργους της Κεφαλονιάς, της Χαλκιδικής, οι εικονογραφήσεις των βιβλίων της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. «Μίλα μη φοβάσαι», «Μου

έκλεψαν το όνομά μου» και «Delete στον ηλεκτρονικό εκφοβισμό» καθώς και τα έργα γνωστών και αγαπημένων εικονογράφων που δημιουργήθηκαν στο εικαστικό εργα-

Ο Διευθυντής Δημοσίων Σχέσεων και ΕΚΕ της Interamerican Γ. Ρούντος με τη συνεργάτιδά του Β. Αραβανή και το συγγραφέα Β. Ηλιόπουλο

στήριο με τίτλο «Μίλα μη φοβάσαι» και τη συνεργασία με την Φιλανδή καθηγήτρια / συγγραφέα / εικονογράφο Riitta Oittinen.

Η συνεργασία μας με το ΙΕΚ ΑΚΜΗ υπήρξε πολύτιμη, αφού οι σπουδαστές του Τομέα Παιδαγωγικών παρουσίασαν την παράσταση κουκλοθέατρου και μας στήριξαν εθελοντικά καθ' όλη τη διάρκεια του δεκαήμερου.

Θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους συμμετείχαν στην επιτυχία της εκδήλωσης. Κωνσταντίνα Συλίκου, εικαστικό, Λήδα Βαρβαρούση, συγγραφέα-εικονογράφο, Ελένη Δικαίου, συγγραφέα, Βαγγέλη Ηλιόπουλο, συγγραφέα-εκπαιδευτικό, Δρ. Βασιλική Νίκα, εκπαιδευτικό, Βάσω Ψαράκη, συγγραφέα-εικονογράφο, Διατσέντα Παρίση, εικονογράφο, Μαρία Φιλιάνου, μουσικοπαιδαγωγό, Ιωάννα Κρητικού, εμψυχώτρια θεατρικού παιχνιδιού, τον Τομέα Παιδαγωγικών του ΙΕΚ ΑΚΜΗ και την Πηνελόπη Καραμπότσου, Κουκλοπαίκτρια -Κουκλοποιός και τους ψυχολόγους Θεώνη Αποστολοπούλου και Κωνσταντίνo Φύσσα.

Η Βάσω Ψαράκη μιλά στους μαθητές

Η Μαρία Φιλιάνου σε μια μουσικοκινητική δράση

Ευχαριστίες, Δωρεές, Εκδηλώσεις

Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

«Ταμιευτήριο Αγάπης» από το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο με τη συμμετοχή 15 φορέων

Το bazaar που τείνει να εξελιχθεί σε θεσμό του Τ.Τ. πραγματοποιήθηκε από 12 έως και 14 Δεκεμβρίου στην εξαιρετικής αισθητικής αίθουσα του νεοκλασικού κτιρίου του Παλαιού Χρηματιστηρίου.

Ο μεγάλος κουμπάρς του Τ.Τ. δέσποζε στην αίθουσα και δέχονταν ρούχα και παιχνίδια σε καλή κατάσταση τα οποία προσφέρθηκαν στα παιδιά του Κέντρου Βρεφών «Η ΜΗΤΕΡΑ», ενώ το «Ταμιευτήριο Ευχών» ένα διαδικτυακό παιχνίδι που ήταν σε ισχύ όλο τον μήνα Δεκέμβριο λειτούργησε υποστηρικτικά στην επί πλέον συγκέντρωση χρημάτων υπέρ των φορέων. Ευχαριστούμε το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο για τη στήριξη του και περιμένουμε την πρόσκλησή του για το επόμενο bazaar.

Παραστάσεις Κουκλοθεάτρου από τους σπουδαστές του ΙΕΚ ΑΚΜΗ

Το δέμα της ενδοσχολικής βίας μεταξύ μαθητών, αποτέλεσε την αρχή για μια νέα συνεργασία με την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε..

Με αφορμή το παραμύδι «Να, τι χρειάζονται τα παραμύδια» της Αγγελικής Βαρελλά, η Ομάδα Κουκλοθεάτρου του Τομέα Παιδαγωγικών του ΙΕΚ ΑΚΜΗ, έδωσε παραστάσεις με κούκλες. Η ομάδα των σπουδαστών που συμμετείχε, έδωσε τον καλύτερό της εαυτό, τόσο κατά τη διάρκεια προετοιμασίας όσο και κατά τη διάρκεια των παραστάσεων. Αυτό φάνηκε στα θετικά σχόλια των θεατών, μα κυρίως από τα γέλια και τα γεμάτα ενδουσιασμό και προσμονή βλέμματα των μικρών μας θεατών, όταν στο τέλος κάθε παράστασης έβλεπαν τις κούκλες από κοντά και έπαιζαν μαζί τους! Μέχρι στιγμής έχουν δοθεί παραστάσεις στο Πολιτιστικό Κέντρο ΜΕΛΙΝΑ και στο 4^ο Δημοτικό Σχολείο Αγίου Δημητρίου και έπεται συνέχεια. Ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Τομέα Παιδαγωγικών του ΙΕΚ ΑΚΜΗ και στην Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. για την έμπνευση και την υποστήριξη κάθε κουκλοθεατρικής δράσης!

Πηνελόπη Καραμπότσου (Κουκλοπαίκτρια-Κουκλοποιός)

Χριστουγεννιάτικη Γιορτή Ξενώνα «Μελία»

Την Τρίτη 20/12/2011 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η Χριστουγεννιάτικη Γιορτή του Ξενώνα Μελία! Μουσική, δώρα και νόστιμα εορταστικά εδέσματα έδωσαν ιδιαίτερη χαρά στους μικρούς ενοίκους του Ξενώνα! Στη γιορτή συμμετείχαν εργαζόμενοι και συνεργάτες του Ξενώνα Μελία και της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε, καθώς και ορισμένα από τα παιδιά που έχουν ολοκληρώσει τη φιλοξενία τους στο Μελία και με χαρά αποδέχτηκαν την πρόσκλησή μας! Κατά τη διάρκεια της γιορτής προβλήθηκε και video με το σκετσάκι «Μια Χριστουγεννιάτικη Ιστορία» που ετοίμασαν τα παιδιά με την υποστήριξη του προσωπικού του Ξενώνα. Και του χρόνου!!!

Ευχαριστούμε πολύ:

- Το **Volta Fun Park** για την δωρεά εισιτηρίων στα παιδιά του Ξενώνα
- Το φροντιστήριο Ξένων Γλωσσών «**Δήμητρα Τζεβελέκου**» για το χρηματικό ποσό που προσέφερε στον Ξενώνα μας από το Χριστουγεννιάτικο Bazaar που διοργάνωσε
- Την **ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ** για την προσφορά ζυμαρικών, αλλά και δώρων για τα παιδιά.
- Το εστιατόριο «**Δια Χειρός**» για την προσφορά φαγητών και γλυκών
- Το φούρνο «**Βερενίκη**» για την προσφορά Πρωτοχρονιάτικης Πίτας

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

■ **Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγίας Παρασκευής 10/3/2012** (Αλέκου Κοντόπουλου 13) ώρα 11.00 **Κουκλοθέατρο Τομέας Παιδαγωγικού ΙΕΚ ΑΚΜΗ. «Να τι χρειάζονται τα παραμύδια»** της Αγγελικής Βαρελλά, από το συλλογικό βιβλίο της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. «**Στον κήπο με τα παραμύδια**»

■ Παρουσίαση του βιβλίου «**Delete στον ηλεκτρονικό εκφοβισμό**» του συγγραφέα Βαγγέλη Ηλιόπουλου την **Τετάρτη 22 Φεβρουαρίου 2012** και ώρα **12.30** στην **Αίθλη Ζαπφείου (Αίθουσα PRIVE)**.

Ομιλητές: **Άννα Κατσίκη-Γκίβαλου** – Καθ. Νεοελληνικής Φιλολογίας του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Παν/μίου Αθηνών. **Μπετίνα Ντάβου** – Καθ. Γνωστικής Ψυχολογίας του Τμήματος Επικοινωνίας & ΜΜΕ του Παν/μίου Αθηνών
Θα σχολιάσει ο καθ. **Ιωάννης Τσιάντης**, Επιστ. Υπεύθυνος **Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.** Χαιρετισμό θα απευθύνει ο κος **Γιάννος Λιβανός**, Γενικός Γραμματέας Νέας Γενιάς. Αποσπάσματα του βιβλίου θα διαβάσουν οι ηθοποιοί: Θανάσης Μεγαλόπουλος, Θεανώ Μεταξά **ΧΟΡΗΓΟΣ: WIND**

ΔΩΡΕΕΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ Α., ΛΙΑΚΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΠΛΟΥΜΙΔΗ ΕΜ., ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΧΟΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΖΩΗ, ΙΣΙΔΗ ΧΑΡ, ΧΑΤΖΗΠΡΟΔΡΟΜΟΥ Ρ., ADVOCATE, ZER-FAM, ΜΑΝΔΕΛΟΥ Ι., ΚΕΣΑΝΙΩΤΟΥ ΖΩΗ, ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΑΙΚ., ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΒΒΔΟ, ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ ΚΩΝ., ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΥ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ, ΦΟΥΡΛΗ Μ., ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΖΕΒΕΛΕΚΟΥ, ΣΦΥΡΗ Γ., ΤΣΑΜΠΙΡΑ ΤΟΥΛΑ

Ευχαριστίες προς τους Διευθυντές, τους εκπαιδευτικούς και τους/τις μαθητές/τριες των Σχολείων που αφιέρωσαν τις δράσεις τους στην Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.

■ Ανάμεσά τους: τα Εκπαιδευτήρια Μαντουλίδη (Θεσσαλονίκη), το Κολλέγιο Ψυχικού, το 6^ο Δημοτικό Μοσχάτου, η Σχολή Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, το 1ο Γυμνάσιο Ναυπλίου, τον εικαστικό Νικόλα Κληρονόμο και τους μαθητές του.

■ Οι μαθητές του Γυμνασίου του Κολλεγίου Ψυχικού με την παρότρυνση και οργάνωση της καθηγήτριάς τους Γεωργίας Παναγιωτοπούλου, υπεύθυνης ανθρωπιστικών δράσεων, διέδωσαν χριστουγενιάρικες κάρτες της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε.! Η άμιλλά τους για το ποιος θα πουλήσει περισσότερες έδωσε αφορμή στα παιδιά να δραστηριοποιηθούν και να βοηθήσουν την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. όσο μπορούσαν περισσότερο. Τους συγχαίρουμε!

■ Για δεύτερη συνεχή χρονιά οι μαθητές και οι μαθήτριες της ΣΤ' τάξης της Σχολής Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου, έγιναν εθελοντές της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. Με τη διάθεση και την ειλικρίνεια που διακρίνει τα παιδιά της ηλικίας τους προσπάθησαν και πέτυχαν να στηρίξουν κάποια άλλα παιδιά που αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

Η Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. τους απένειμε τιμητικό έπαινο για την προσπάθειά τους να διαθέσουν 12.470 χριστουγενιάρικες κάρτες αλλά και να αποδείξουν πως σε αυτές τις δύσκολες εποχές υπάρχει ελπίδα: η αλληλεγγύη.

χειρόγραφες ευχές ...κάτι σας θυμίζει;

Όλο και λιγότερες οι χειρόγραφες ευχετήριες κάρτες που στέλνουμε σε αγαπημένα πρόσωπα και συνεργάτες. Φταίει η οικονομική δυσχέρεια; Φταίει η τεχνολογία; Φταίει ο χρόνος; Κάποτε μας έφτανε για πολλά περισσότερα πράγματα. Και φίλους να δούμε και συγγενείς να επισκεφτούμε και γλέντια να στήσουμε στα σπιτικά μας και κάρτες να αγοράζουμε για να ευχηθούμε, πρωτίστως σε συγγενείς στην ξενιά, επωφελούμενοι της ευκαιρίας να τους γράψουμε και τα νέα της οικογένειας αρχίζοντας με εκείνο το «υγιαν έχομεν και το αυτό επιθυμούμεν και δια εσάς».

Τώρα τρέχουμε πίσω από το χρόνο να προλάβουμε. Αλήθεια τι; Που καιρός να γράψουμε ευχές! Παρ' όλα αυτά, καιρό βρήκαν και ζωγράρισαν ειδικά για την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. οι: **Κατερίνα Βερούτσου, Διατσέντα Παρίση, Ντανιέλα Σταματιάδη, Βάσω Ψαράκη, τα παιδιά του Ξένωνα ΜΕΛΙΑ και η φίλη μας από τη Φιλανδία Riitta Oittinen.** Ευχαριστούμε όλους αυτούς που επιμένουν να κρατούν τις σχέσεις ζεστές και ανδρώπινες, καθώς και:

- Τον **Κώστα Κάτσουλα**, για το σχεδιασμό του καταλόγου
- Την κυρία και τον κύριο **Αντώνη Πλιόσκα**, για τα κουτιά συσκευασίας των καρτών
- Τη **Μαρία Μαρτσούκου** για την κατασκευή και προσφορά του γούρι (μπρελόκ)
- Τη σχεδιάστρια **Ντόλυ Μπουκογιάννη**, για την προσφορά καλλιτεχνικής της δημιουργίας.
- **Τις εθελόντριες της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. που είναι κοντά μας σε κάθε κάλεσμα!**

Θερμές ευχαριστήριες από την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. σε εταιρείες και εργαζόμενους για τις δράσεις που ανέλαβαν με στόχο να στηρίξουν τα προγράμματά της.

ΜΕΒΓΑΛ: Τις εκδόσεις της Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. διάλεξε η ΜΕΒΓΑΛ για τα δώρα των παιδιών των εργαζομένων της και ενημέρωσε τους συνεργάτες

της με μια πρωτότυπη κάρτα, που απεικόνιζε τα τρία βραβεία του 4^{ου} Διαγωνισμού Παιδικής Ζωγραφικής που διεξήχθη υπό την επιμέλεια της εικαστικού **Μαρίας Καλογνώμου.**

ADVOCATE/BURSON-MARSTELLER: Οι εργαζόμενοι της εταιρείας **ADVOCATE/BURSON-MARSTELLER**, έπιασαν δουλειά στην ...κουζίνα του σπιτιού τους, μαγείρεψαν νόστιμες, γλυκές και αλμυρές, λιχουδιές και έστησαν μπουφέ στο χώρο της εταιρείας. Μέσα από

ένα χαρούμενο και ευχάριστο κλίμα, απολαμβάνοντας τις μαγειρικές τους ικανότητες, πήραν πρωινό και μεσημεριανό, πληρώνοντας το σχετικό αντίτιμο. Από τον πλούσιο μπουφέ τους πέρασαν και εργαζόμενοι γειτονικών εταιρειών, που είχαν ενημερωθεί με δημιουργικές ... αφισούλες, τις οποίες οι εργαζόμενοι της **ADVOCATE/BURSON-MARSTELLER** ανάρτησαν στην είσοδο και το ασανσέρ του κτιρίου. Μια πρωτότυπη ιδέα που έκανε την καθημερινότητα λίγο πιο αισιόδοξη, με διπλό όφελος!

BBDO: Η **BBDO** και οι εργαζόμενοί της σταθερά κοντά στην Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. τα τελευταία χρόνια. Και αυτή τη χρονιά της αφιέρωσαν μια δράση τους με πολλή αγάπη!

Procter & Gable: Για την προσφορά των καθαριστικών προϊόντων της.

SONY: Για τη δωρεά ενός laptop, απαραίτητο για τις παρουσιάσεις σε ομιλίες/ημερίδες.

ΚΟΤΣΩΝΗΣ ΑΕΒΕ: Πάντα κοντά μας η Κατερίνα Κοτσώνη να στηρίζει τις εκδηλώσεις μας με τον δικό της τρόπο.

**ΔΙΚΤΥΟ
ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ**

**Αναγνωρίζω
Αρνούμαι
Αντιδρώ **στη**
βία στο σχολείο**

6 ΜΑΡΤΙΟΥ 2012
**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΗΜΕΡΑ
ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ
ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ**

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ: ΑΝΤΙΣΤΡΑΤΙΑ ΠΑΡΕΜΧΕ

